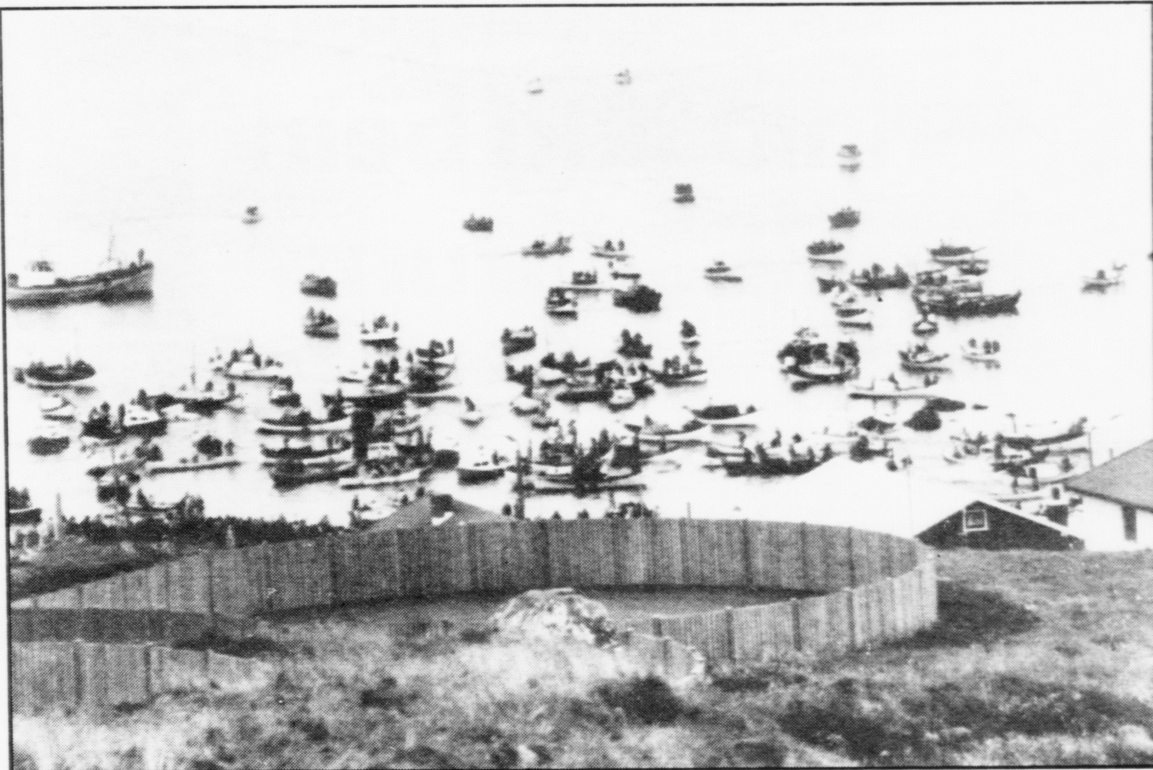

Útvið 300 bátar luttóku í rakstrinum í Havnagrindini mikudagin. Grindalógin má broytast, um skil kann fáast á, sigur Martin Kúrberg

Martin

Kúrberg

um

blóðbaðið

mikudagin

Grindalógin má broytast

— Grindadrápið í Sandagerði mikudagin var ein national skomm. Eitt slíkt blóðbað vil eg ikki vera við til aftur.

Hetta er dómurin, sum Martin Kúrberg, grindaformaður, fellur yvir drápið. Tá Sosialurin hósdagin stakk inn á gólvíð fyrri at fáa hansara viðmerking, var tað fyrsta Martin segði:

— Eg bleiv so sjokeraður í gjár, at eg eri ikki komin yvir tað enn. Hatta kunnu minar kenslur ikki taka.

Tá tað endiliga eydnaðist teimum útvið 300 bátunum at fáa grindina inn á Sandagerðisvík eftir fleiri royndir, varð hon stungin niður í einum øgiligum blóðbaði, hóast Martin ikki ivast í, at hon kundi havt gjørt landgongd, tí hon gekk við ferð inn eftir vikini, men bátarnir aktaðu ikki ordarnar frá formanninum og legdu seg at stinga!

Ræddist signalini frá aldamátara

Grindin, sum upprunaliga varð funnin eystanfyrri Borðuna, var spek og goð at fáast við, men komin inn í Nolsoyarfjørð kavaði hon nakrar ferðir.

Tað eydnaðist tó at fáa hana inn í móti aftur, men við boyuna útfyrri grótkastinum í Argjum vendi hon ferð eftir ferð. Hon hevur helst ræðst signalini frá boyuni, sum er ein aldamátari.

Samstundis varð eisini boðað frá grind á Eystnesi. Meðan bátar fóru eftir hesum bólkinum, varð biðað við hini grindini sunnan fyrri Argir.

— Tað eydnaðist at fáa bólkarar saman og so hildu vit á Sandagerð. Sjálvur lá eg eystastur. Hetta havi eg gjørt í teimum seinastu grindunum fyrri at hon ikki skal fara í grótið undir sjúkrahúslandinum, men á sandin, men mikudagin gekk illa, greiðir Martin frá.

Annars sá út til, at tað fór at eydnast at fáa grindina á land.

Martin greiðir frá:

— Eg rópti, tá grindin hevði tikið ferð á seg: »Eingin stingur, fyrrrenn eg havi sagt til. Leggið vákni!»

— Men við eitt sá eg menn stinga. Og hetta vóru ikki unglingar, men afturímóti tilkomnir menn, sum vóru farnir yvir tey 40 og meira. Eg rópti aftur, so tað galti í: »Stingið ikki!»

— Men bátarnir aktaðu

ikki orðan og tí endaði alt í einum blóðbaði. Bátar sigldu fram í grindina og stungu, istaðin fyrri at halda seg aftanfyrri formansbátarnar. Og tað er eingin orsök til at siga, at teir ikki hoyrdu orðan frá mær, tí eg hevði rópara sigur Martin, og visir í hesum sambandi á, at teir, sum stungu, brutu paragraft 10 í grindalógin.

Paragraff 10 sigur: Tá ið grindin er komin á hvalvanna, skal sýslumaðurin saman við grindaformanninum, sum hoyra hvalvanni til, einsamallir stila fyrri nær og hvussu fram skal farast í drápinum. Tann, sum ikki fylgir hesum reglunum, kemur undir sekt.

— Sum sagt, eg sá bátar stinga, men eg sá ikki hvørjir menninir vóru. Tí hevði eg verið ógvuliga fegin at fingið ein lepa við navnnum á teimum, sum stungu fyrst — um hann so er undirskrivaður ella ikki. Eg vil halda grindalógina fult út og vil, at menn, sum bróta hana, verða drignir fyrri rættin.

Í hesum sambandi visir Martin á eina aðra grein í grindalógin. Sambært henni skuldi tað kunnað verið møgult at fingið slíkar upplýsingar.

Greinin er soljóðandi: »Einhver bátur, sum fer í grind, skal hava sín formann valdan av øllum bátsmonnum, og skal sýslumaðurin til eina og hvørja tíð kunna krevja upplýsing um formansvalið. Formaðurin hevur ábyrgd av, at allir bátsmenninir gera sína skyldu.»

Lógin má broytast

Martin Kúrberg ferir eisini fram, at grindalógin má broytast.

Og besta dømi um, at nakað er galið við núverandi lóg, var drápið mikudagin.

Tí, sum Martin sigur, tað ber ikki til, at 250 bátar fara inn eftir 78 hvalum við tveimum váknum hvør, so ómetaligur skaði verður.

— Men skaðin er einki í móti skommuni, sum stendst at slíkari framferð, leggur Martin afturat.

Hann hevur ferð eftir ferð heitt á lögtingsmenn at fáa grindalógina broytta, men enn er einki hent uttan tað, at lögtingið setti tveir mans, nevniliga Sverra Egholm, bóka-verð og Jens P. Ellender-son, fulltrúa, at endurskoða grindalógina.

— Teir virdu ikki allar grindaformenninir í Føroyum so frægt, at onkur av okkum bleiv bjóðaður við, sigur Martin.

Bert tólv bátar

Sjálvur hevur Martin mælt til — m.a. í eini útvarpssending — at broyta grindalógina til hana, sum varð brúkt í Vestmanna í gomlum døgum.

Uppskotið hjá Martini gongur út upp á, at teir fyra grindaformenninir velja sær hvør sínar tveir hjálparbátar, so bátarnir vera tólv — triggir í stýri- borð, triggir í bakborð og seks aftanfyrri. Hesir bátarnir, sum skulu hava ein hvítan vimpul, skulu halda grindini til, meðan restin av bátunum skal halda seg aftanfyrri.

— Kann man stila seiðis fyrri, fer grindin upp á land. Í gomlum døgum fór hvør grind upp á land og tá hevði man bara árabátar. Í dag hava vit maskinbátar við ekkoloddi at reka við, men tað sýnist at bliva verri og verri, slær Martin fast.

Allir vilja vera fremstir

Um sjálvan raksturin sigur Martin, at tað visir

seg sum allir bátarnir vilja vera fremstir. Og hvørja ferð bátarnir komu ov nær grindini hendan dagin, kavaði hon.

— Eg rópti fleiri ferðir um at halda seg longur burtur frá grindini, men tað nyttaði lítið.

Í hesum sambandi visir hann eisini á tað óskilið, at í onkrum bátum vóru hendan dagin bert smádreingir við bjargingarvesti. Martin heldur, at tað er fullkomiliga óforvarligt at lata dreingir sleppa út í báti uttan nakar vaksen er við.

Eisini heldur hann, at speedbátarnir, sum mikudagin lógu og steamaðu aftur og fram, gera meiri fortæð enn gagn.

At enda spurdu vit Martin Kúrberg, sum nú hevur verið grindaformaður á 27 — unda ári, um hetta var tað ljótasta grindadrápið, hann hevði verið við til:

— Ja, tað er tað, frároknað tað triðja drápið í 1978, tá nakað tað sama hendi, og menn blivu dømdir í rættinum. Nei, verður væl skipað fyrri, fer grindin á land. Tað eydnaðist í teimum fyrru grindunum í 1978. Tá var ikki stingur á hvalinum, og meiri humant kann eitt dráp ikki vera.